

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ПЕДАГОГІКИ СПОРТУ

Поліщук Дмитро Сергійович

студент групи ФВб-1-21-4.0д

ПОПУЛЯРНІСТЬ ФЕХТУВАННЯ

СЕРЕД ШКОЛЯРІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Бакалаврська робота зі спеціальності 017 – Фізична культура і спорт

«Допущено до захисту»

завідувач кафедри

фізичного виховання

і педагогіки спорту

Протокол засідання кафедри

« ____ » _____ 2025 р.

Науковий керівник:

к.фіз.вих., доц. Ясько Л.В.

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФЕХТУВАННЯ ТА ВПЛИВ СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ НА ПОПУЛЯРНІСТЬ ВИДУ СПОРТУ.....	5
1.1. Історія розвитку та сучасний стан фехтування в Україні....	5
1.2. Роль спортивних досягнень у популяризації видів спорту серед молоді.....	10
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	16
2.1. Методи досліджень.....	16
2.1.1. Аналіз літературних джерел та даних мережі Інтернет.....	16
2.1.2. Соціологічні методи (анкетування).....	16
2.1.5. Методи математичної обробки даних.....	16
2.2. Організація досліджень.....	17
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	18
3.1. Виступи українських фехтувальників на міжнародних змаганнях.....	18
...	
3.2. Результати анкетного опитування школя- рів.....	20
3.3. Медійне висвітлення досягнень українських фехтувальників.....	26
3.4. Підвищення популярності фехтування.....	32
Висновки до розділу 3.....	34
ВИСНОВКИ.....	37

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ.....	46
...	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена значним впливом спортивних досягнень на популяризацію видів спорту серед молоді та необхідністю вивчення цього феномену, зокрема, на прикладі фехтування в Україні. Успіхи українських фехтувальників на міжнародній арені створюють потужний імпульс для розвитку цього виду спорту та залучення нових прихильників.

В умовах сучасного інформаційного суспільства спортивні досягнення набувають особливого значення як фактор формування суспільної думки та мотивації молоді до занять спортом. Медійне висвітлення успіхів спортсменів створює потужний вплив на вибір виду спорту молодим поколінням [41].

Фехтування, як олімпійський вид спорту, має значний потенціал для розвитку в Україні, враховуючи давні історичні традиції та наявність успішної школи підготовки спортсменів. При цьому дослідження впливу спортивних досягнень на популяризацію виду спорту дозволить оптимізувати процес залучення молоді до занять., а вивчення механізмів впливу спортивних досягнень на популярність фехтування серед школярів має важливе практичне значення для розробки ефективних стратегій розвитку дитячо-юнацького спорту та системи спортивної підготовки.

Особливої актуальності набуває дослідження взаємозв'язку між успіхами українських фехтувальників та зростанням інтересу до цього виду спорту серед молоді в контексті підготовки спортивного резерву та розвитку масового спорту. Актуальним є також вивчення ролі сучасних медіа-

технологій у популяризації фехтування та створенні позитивного іміджу виду спорту серед молодіжної аудиторії.

Мета дослідження: виявлення популярності спортивного фехтування серед школярів старших класів.

Завдання дослідження:

1. Розглянути історію розвитку та сучасний стан фехтування в Україні та проаналізувати роль спортивних досягнень у популяризації видів спорту серед молоді.

2. Проаналізувати результати виступів українських фехтувальників на міжнародних змаганнях та виявити зацікавленість школярів старших класів фехтуванням як видом спорту.

3. Розробити рекомендації щодо підвищення популярності фехтування серед учнівської молоді.

Об'єкт дослідження: успішність фехтування в Україні.

Предмет дослідження: популярність фехтування як виду спорту серед учнів старших класів.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел та даних мережі Інтернет, соціологічні методи (анкетування), методи математичної обробки даних.

Структура роботи: Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФЕХТУВАННЯ ТА ВПЛИВ СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ НА ПОПУЛЯРНІСТЬ ВИДУ СПОРТУ

1.1. Історія розвитку та сучасний стан фехтування в Україні

Фехтування в Україні має глибоке історичне коріння, що сягає часів Київської Русі. Перші згадки про мистецтво володіння холодною зброєю на українських землях датуються IX-X століттями, коли військова підготовка була невід'ємною частиною виховання знаті та дружинників. У середньовічній Україні фехтування розвивалося у двох напрямках: бойове мистецтво в козацькому середовищі та світське фехтування серед шляхти. Козацька школа фехтування вирізнялася особливою технікою володіння шаблею, що поєднувала елементи східних та західних традицій [38].

Фехтування як вид спорту почало формуватися в Україні наприкінці XIX століття. Першими центрами розвитку спортивного фехтування стали великі міста - Львів, Київ, Харків та Одеса, де відкривалися перші фехтувальні зали та створювалися спортивні товариства. У 1920-х роках на території України було створено систему підготовки фехтувальників. Фехтування було включено до програм фізичного виховання у навчальних закладах та військових училищах. З'явилися перші професійні тренери та методики навчання. Період 1950-1960-х років ознаменувався значним проривом українського фехтування на міжнародній арені – українські спортсмени здобувати медалі на чемпіонатах світу та Олімпійських іграх [14].

Фехтування – це вид спорту, що являє собою єдиноборство на холодній спортивній зброї. У сучасному спортивному фехтуванні використовуються три види зброї: рапіра, шпага та шабля, змагання на кожному з них має свої правила та техніку ведення поєдинку [15].

Після здобуття Україною незалежності у 1991 році було створено Федерацію фехтування України, яка стала повноправним членом Міжнародної федерації фехтування (FIE). Це відкрило нові можливості для розвитку виду спорту на міжнародному рівні. Значний внесок у розвиток українського фехтування зробили видатні тренери, серед яких В.А. Андрієвський, Л.В. Авербах та інші. Їхня методична спадщина стала основою для формування української школи фехтування [44].

Сучасна система підготовки фехтувальників в Україні базується на науково обґрунтованих методиках та включає різні рівні – від дитячо-юнацьких спортивних шкіл до центрів олімпійської підготовки. Особлива увага приділяється індивідуальному підходу до спортсменів. Українська школа фехтування характеризується особливим стилем ведення поєдинку, що поєднує класичні традиції з інноваційними технічними елементами. Це дозволяє нашим спортсменам успішно конкурувати на міжнародному рівні.

В Україні функціонує розгалужена мережа спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл з фехтування. Найбільші центри підготовки знаходяться у Києві, Львові, Харкові, Миколаєві та Дніпрі. Матеріально-технічна база українського фехтування постійно модернізується. Сучасні фехтувальні зали обладнані електрофіксаторами уколів, що відповідають міжнародним стандартам, та необхідним інвентарем для проведення тренувань і змагань [12].

Система змагань з фехтування в Україні включає турніри різних рівнів – від місцевих до міжнародних. Регулярно проводяться чемпіонати України, кубки України, всеукраїнські турніри серед різних вікових категорій. Особливу роль у розвитку фехтування відіграють спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, де юні спортсмени можуть поєднувати навчання з інтенсивними тренуваннями. Це дозволяє створювати оптимальні умови для підготовки майбутніх чемпіонів. Науково-методичне забезпечення підготовки фехтувальників здійснюється у співпраці з провідними спортивними вузами та науково-дослідними установами України.

Проводяться дослідження з біомеханіки фехтувальних рухів, психології спортивного поєдинку, методики тренування різних вікових груп. Результати наукових досліджень активно впроваджуються в практику, що дозволяє постійно вдосконалювати систему підготовки спортсменів та підвищувати ефективність тренувального процесу [26].

Значна увага приділяється підготовці тренерських кадрів. Регулярно проводяться семінари, майстер-класи, курси підвищення кваліфікації для тренерів з фехтування. Це забезпечує постійне оновлення методик тренування та впровадження передового досвіду. Медичний супровід підготовки фехтувальників здійснюється спеціалізованими спортивними диспансерами та медичними центрами. Регулярні медичні обстеження та моніторинг стану здоров'я спортсменів є обов'язковою складовою тренувального процесу [37].

Фехтування як вид спорту має велике виховне значення. Воно розвиває не лише фізичні якості, але й формує такі риси характеру як дисциплінованість, повагу до суперника, вміння приймати рішення в складних ситуаціях [25].

Міжнародне співробітництво є важливим напрямком розвитку українського фехтування. Українські спортсмени регулярно беруть участь у міжнародних турнірах, а Україна приймає престижні міжнародні змагання. В останні роки спостерігається зростання популярності фехтування серед різних верств населення. Відкриваються нові фехтувальні клуби, розвивається напрямок оздоровчого фехтування для людей різного віку. Федерація фехтування України активно працює над популяризацією виду спорту, використовуючи сучасні медіа-технології та соціальні мережі. Проводяться показові виступи, майстер-класи, організовуються фехтувальні фестивалі [3].

Особлива увага приділяється роботі з молоддю. У багатьох школах впроваджуються факультативні заняття з фехтування, проводяться спортивні свята та змагання, що сприяє залученню дітей до цього виду спорту.

Українське фехтування має значні перспективи розвитку. Постійно вдосконалюються методики підготовки, впроваджуються інноваційні технології, розширюється географія виду спорту в країні. Це створює передумови для нових спортивних досягнень та подальшої популяризації фехтування в Україні. Система підготовки молодих фехтувальників в Україні базується на комплексному підході, який передбачає не лише спортивне вдосконалення, але й всебічний розвиток особистості. В спеціалізованих спортивних інтернатах створені всі умови для поєднання навчання та тренувань. Особлива увага приділяється психологічній підготовці юних спортсменів, формуванню у них стійкої мотивації до досягнення високих результатів. Важливим аспектом є також медичний супровід та регулярний моніторинг фізичного стану атлетів, що дозволяє вчасно коригувати тренувальний процес [6].

Матеріально-технічна база українського фехтування постійно модернізується відповідно до міжнародних стандартів. Сучасні тренувальні центри оснащені новітнім обладнанням, включаючи електронні системи фіксації уколів та спеціалізовані тренажери для відпрацювання технічних елементів. Значна увага приділяється якості спортивного інвентарю та екіпіровки, що забезпечує безпеку спортсменів під час тренувань та змагань. Створення комфортних умов для тренувань сприяє підвищенню ефективності підготовки спортсменів усіх рівнів [22].

Розвиток історичного фехтування в Україні тісно переплітається зі спортивним напрямком, збагачуючи його культурною та історичною складовою. Регулярно проводяться фестивалі та показові виступи, де демонструються старовинні техніки володіння різними видами холодної зброї. Це сприяє збереженню національних традицій бойового мистецтва та популяризації фехтування серед широких верств населення. Історичне фехтування також активно використовується в театральних постановках та кінематографі [14, 22].

Медійне висвітлення фехтувальних подій в Україні здійснюється на високому професійному рівні. Створено спеціалізовані інтернет-портали та соціальні медіа-канали, де регулярно публікуються новини, інтерв'ю зі спортсменами та тренерами, аналітичні матеріали. Трансляції важливих змагань проводяться з використанням сучасних технологій, що дозволяє глядачам детально стежити за перебігом поєдинків. Активна медійна присутність сприяє популяризації фехтування та залученню нових прихильників цього виду спорту [2].

Спортивне фехтування в Україні розвивається і в Параолімпійському русі, демонструючи високий рівень організації та підготовки спортсменів. Створено спеціалізовані центри для тренувань спортсменів з обмеженими можливостями, розроблені адаптовані методики навчання та тренування. Українські параолімпійці регулярно беруть участь у міжнародних змаганнях, демонструючи високі результати та прославляючи країну на світовій арені. Їхні досягнення служать прикладом мужності та незламності духу для багатьох людей [42].

Міжнародне співробітництво є важливим напрямком розвитку українського фехтування. Налагоджені тісні зв'язки з провідними фехтувальними школами світу, регулярно проводяться спільні тренувальні збори та змагання. Українські тренери та спортсмени беруть активну участь у міжнародних семінарах та конференціях, обмінюються досвідом з колегами з інших країн. Така співпраця сприяє інтеграції українського фехтування у світовий спортивний простір та підвищенню його конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Розвиток масового фехтування є одним із пріоритетних напрямків роботи Федерації фехтування України. Створюються умови для залучення до занять фехтуванням людей різного віку та рівня підготовки, відкриваються секції оздоровчого фехтування. Особлива увага приділяється роботі з дітьми та молоддю, проводяться показові виступи, майстер-класи, організовуються спортивні свята та фестивалі. Розвиток масового фехтування сприяє

формуванню здорового способу життя, соціальній інтеграції та виявленню талановитих спортсменів для подальшої професійної підготовки [43].

Інтеграція інноваційних технологій у тренувальний процес фехтувальників стає все більш актуальною в сучасних умовах. Використовуються системи відеоаналізу техніки, спеціальні тренажери зі зворотним зв'язком, комп'ютерні програми для аналізу тактики ведення поєдинків. Впроваджуються елементи віртуальної реальності для моделювання змагальних ситуацій та відпрацювання технічних елементів. Застосування сучасних технологій дозволяє підвищити ефективність тренувального процесу, забезпечити об'єктивний контроль за підготовкою спортсменів та своєчасно вносити необхідні корективи в тренувальні програми.

1.2. Роль спортивних досягнень у популяризації видів спорту серед молоді

Спортивні досягнення відіграють фундаментальну роль у формуванні інтересу молоді до занять спортом, створюючи потужний мотиваційний вплив на підростаюче покоління [31]. Видатні результати спортсменів на міжнародних змаганнях викликають значний суспільний резонанс, привертають увагу засобів масової інформації та сприяють підвищенню престижу конкретного виду спорту. Успіхи національних спортсменів стають каталізатором зростання популярності їхньої спортивної дисципліни, надихаючи молодих людей на власні спортивні звершення та формуючи позитивний імідж активного способу життя.

Вплив спортивних досягнень на молодь має багатогранний характер. Перемоги видатних атлетів створюють яскраві приклади для наслідування, демонструють можливість досягнення високих результатів через наполегливу працю та відданість обраній справі. Успішні спортсмени стають рольовими моделями для підростаючого покоління, їхні історії успіху надихають

молодих людей на подолання власних обмежень та постановку амбітних цілей. Психологічний ефект від спортивних досягнень особливо посилюється, коли успішні спортсмени активно взаємодіють з молоддю через різноманітні соціальні проекти та програми [18].

Соціальний аспект впливу спортивних досягнень проявляється у формуванні спортивних спільнот та фан-клубів, які об'єднують молодих людей навколо спільних інтересів та цінностей. Успіхи національних спортсменів сприяють розвитку патріотичних почуттів, гордості за країну та бажання представляти її на міжнародній арені. Створення активного спортивного середовища допомагає молоді знаходити однодумців, розвивати соціальні навички та формувати здорові життєві пріоритети. Економічний вплив спортивних досягнень відображається у збільшенні інвестицій у розвиток спортивної інфраструктури та програм підготовки молодих спортсменів. Успіхи провідних атлетів привертають увагу спонсорів та меценатів, що створює додаткові можливості для розвитку дитячо-юнацького спорту. Зростання фінансування дозволяє покращувати умови для занять спортом, закуповувати сучасне обладнання та інвентар, що робить спортивні секції більш привабливими для молоді. Медійний вплив спортивних досягнень у сучасному інформаційному суспільстві набуває особливого значення. Висвітлення успіхів спортсменів у засобах масової інформації, соціальних мережах та на спортивних порталах створює потужний інформаційний потік, який формує суспільну думку та впливає на вибір молоддю спортивної діяльності. Активна присутність успішних спортсменів у медіапросторі сприяє популяризації їхнього виду спорту та залученню нових прихильників. Організаційний вплив спортивних досягнень проявляється у вдосконаленні системи підготовки спортсменів та розвитку спортивної інфраструктури. Успіхи провідних атлетів стимулюють відкриття нових спортивних секцій, вдосконалення методик тренування та підвищення кваліфікації тренерського складу. Створення ефективної системи підготовки

робить заняття спортом більш привабливими та результативними для молоді [19].

Освітній аспект впливу спортивних досягнень реалізується через включення елементів спортивної підготовки в систему шкільної та позашкільної освіти. Успіхи національних спортсменів стимулюють розвиток шкільних спортивних секцій, проведення змагань різного рівня та створення спеціалізованих спортивних класів. Інтеграція спорту в освітній процес сприяє формуванню у молоді розуміння важливості фізичної активності та здорового способу життя [1].

Культурний вплив спортивних досягнень відображається у формуванні особливої спортивної культури та традицій. Успіхи видатних спортсменів стають частиною національної культурної спадщини, створюють підґрунтя для розвитку спортивних династій та передачі досвіду між поколіннями. Формування спортивної культури допомагає молоді усвідомити цінність фізичного розвитку та важливість спортивних досягнень для особистісного зростання. Професійний аспект впливу спортивних досягнень проявляється у формуванні уявлень про спорт як перспективну сферу професійної реалізації. Успіхи провідних спортсменів демонструють можливості побудови успішної кар'єри у спорті, отримання гідної винагороди за свою працю та досягнення високого соціального статусу. Це мотивує молодь розглядати спортивну діяльність як серйозний життєвий вибір та професійну перспективу [5 с. 45].

Інформаційно-комунікаційний вплив спортивних досягнень реалізується через створення потужної системи висвітлення спортивних подій та досягнень. Розвиток цифрових технологій дозволяє забезпечити широке охоплення молодіжної аудиторії через різноманітні канали комунікації. Активне використання соціальних мереж, спортивних додатків та онлайн-платформ створює інтерактивне середовище, де молодь може слідкувати за успіхами улюблених спортсменів та брати участь у спортивному житті країни. Науково-методичний аспект впливу спортивних досягнень проявляється у розвитку спортивної науки та вдосконаленні

методик підготовки спортсменів. Успіхи провідних атлетів стимулюють проведення наукових досліджень у галузі спортивної підготовки, розробку нових тренувальних програм та методик відбору талановитої молоді. Впровадження наукових досягнень у практику спортивної підготовки підвищує ефективність тренувального процесу та збільшує шанси на досягнення високих результатів [16].

Психолого-педагогічний вплив спортивних досягнень відображається у формуванні системи цінностей та життєвих орієнтирів молоді. Успіхи видатних спортсменів демонструють важливість таких якостей як цілеспрямованість, дисциплінованість, наполегливість та вміння працювати в команді. Розвиток цих якостей через заняття спортом сприяє формуванню гармонійної особистості та успішній соціальній адаптації молодих людей. Соціально-інтеграційний аспект впливу спортивних досягнень проявляється у створенні умов для соціальної мобільності та інтеграції молоді через спорт. Успіхи спортсменів з різних соціальних верств населення демонструють можливості досягнення високих результатів незалежно від початкових умов. Інноваційно-технологічний вплив спортивних досягнень відображається у впровадженні сучасних технологій у процес спортивної підготовки. Успіхи провідних спортсменів стимулюють розробку та впровадження інноваційного обладнання, систем контролю та аналізу тренувального процесу. Використання сучасних технологій робить заняття спортом більш привабливими для технологічно орієнтованої молоді [33].

Успіхи національних спортсменів на міжнародній арені відкривають нові перспективи для молодих атлетів, включаючи участь у міжнародних змаганнях, тренувальних зборах та освітніх програмах. Це сприяє розширенню світогляду молоді та формуванню міжкультурних компетенцій. Маркетинговий вплив спортивних досягнень реалізується через створення привабливого іміджу спортивного способу життя. Успішні спортсмени стають обличчям рекламних кампаній, що пропагують здоровий спосіб життя та заняття спортом. Активне використання маркетингових інструментів

допомагає формувати позитивне ставлення молоді до спортивної активності та залучати нових прихильників різних видів спорту [40].

Успіхи національних спортсменів стимулюють будівництво нових спортивних об'єктів, модернізацію існуючих спортивних споруд та створення комфортних умов для тренувань. Розвиток інфраструктури робить заняття спортом більш доступними та привабливими для молоді [39].

Успіхи провідних спортсменів стимулюють створення баз даних спортивних результатів, розробку аналітичних інструментів та впровадження систем прогнозування спортивних досягнень. Використання сучасних інформаційних технологій підвищує ефективність підготовки молодих спортсменів. Культурно-освітній вплив спортивних досягнень проявляється у формуванні системи спортивної освіти та розвитку спортивної культури. Успіхи національних спортсменів сприяють створенню спеціалізованих навчальних програм, розвитку системи спортивних шкіл та впровадженню інноваційних освітніх технологій. Інтеграція спортивної освіти в загальну систему освіти створює умови для всебічного розвитку молоді. Соціально-комунікативний аспект впливу спортивних досягнень відображається у розвитку системи комунікації між різними суб'єктами спортивної діяльності. Розвиток комунікативних мереж сприяє формуванню єдиного спортивного простору для молоді [32]. Соціально-адаптаційний аспект впливу спортивних досягнень відображається у створенні умов для соціальної адаптації молоді через спорт. Успіхи спортсменів з різних соціальних груп демонструють можливості подолання соціальних бар'єрів та досягнення високих результатів. Це мотивує молодь активно займатися спортом як засобом соціальної мобільності.

Успіхи видатних атлетів демонструють різноманітні можливості професійної реалізації у спорті, включаючи кар'єру спортсмена, тренера, спортивного менеджера чи спеціаліста з спортивної медицини. Це розширює професійні горизонти молодого покоління. Організаційно-методичний вплив спортивних досягнень проявляється у вдосконаленні системи спортивної

підготовки та організації спортивних заходів. Успіхи провідних спортсменів стимулюють розробку нових методик тренування, впровадження інноваційних форм організації змагань та розвиток системи спортивного менеджменту. Це створює ефективну базу для підготовки молодих спортсменів [13].

Висновки до розділу 1

У першому розділі було досліджено теоретичні основи впливу спортивних досягнень на популяризацію фехтування. Аналіз історичного розвитку та сучасного стану фехтування в Україні показав, що цей вид спорту має глибоке історичне коріння та потужну систему підготовки спортсменів. Встановлено, що українська школа фехтування характеризується унікальним поєднанням традиційних методик та інноваційних підходів до тренувального процесу. Створена розгалужена мережа спортивних закладів, що забезпечує системну підготовку фехтувальників різного рівня майстерності.

Аналіз ролі спортивних досягнень у популяризації видів спорту серед молоді показав багатогранний вплив успіхів провідних спортсменів на формування інтересу до занять спортом. Встановлено, що спортивні досягнення створюють потужний мотиваційний ефект, формують позитивні рольові моделі та сприяють розвитку системи цінностей у молодіжному середовищі. Виявлено значний вплив медійного висвітлення спортивних успіхів на залучення молоді до занять спортом.

Встановлено, що розвиток інфраструктури та вдосконалення системи управління спортивною галуззю безпосередньо пов'язані з досягненнями провідних спортсменів. Успіхи на міжнародній арені стимулюють інвестиції у розвиток спортивних об'єктів, впровадження інноваційних технологій та створення комфортних умов для занять спортом. Це, у свою чергу, робить спорт більш доступним та привабливим для молодого покоління.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

- аналіз літературних джерел та даних мережі Інтернет;
- соціологічні методи (анкетування);
- методи математичної обробки даних.

2.1.1. Аналіз літературних джерел та даних мережі Інтернет

Цей метод дозволив дослідити історичні та сучасні аспекти розвитку фехтування, теоретичні основи впливу спорту на формування особистості молоді, а також існуючі підходи до популяризації фехтування серед школярів. Аналіз літературних джерел охоплював наукові статті, монографії, фахові публікації, інтернет-ресурси, нормативно-правову базу.

2.1.2. Соціологічні методи (анкетування)

Анкетування є одним з основних методів збору первинної інформації. За допомогою анкети нами було проведено опитування учнів 10–11 класів із метою виявлення рівня обізнаності у фехтуванні, зацікавленості у заняттях, мотивів, перешкод та джерел отримання інформації. Анкетування проводилось анонімно, з використанням розробленої нами анкети, яку подано у додатку А. Анкета містила переважно закриті питання, що забезпечило кількісний аналіз результатів. В ході дослідження дотримано принципів біоетики.

2.1.3. Методи математичної обробки даних

Використовувалися для обробки результатів анкетування. В ході математичної обробки було підраховано відсоткове співвідношення різних варіантів відповідей на питання анкети.

2.2. Організація дослідження

Дослідження було проведено на базі ЗСШ №217 Дарницького району міста Києва. В анкетуванні прийняли участь 27 учнів 10-11 класів, серед яких 11 дівчат та 16 хлопців.

Дослідження проводились у три етапи:

- на першому етапі (листопад-грудень 2024р.) здійснено аналіз наукової літератури та джерел з мережі Інтернет з метою визначення актуальності теми, формулювання мети, завдань, об'єкта, предмета та обрання методів дослідження. За результатами виконано теоретичну частину та підготовлено перший розділ роботи;

- на другому етапі (лютий-березень 2025р.) було розроблено анкету та проведено анкетування школярів, підготовлено 2 та 3 розділи роботи;

- на третьому етапі (квітень-травень 2025) проаналізовано та узагальнено результати дослідження, сформульовано висновки, здійснено оформлення роботи та підготовку до захисту.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

3.1 Виступи українських фехтувальників на міжнародних змаганнях

Міжнародні спортивні досягнення у фехтуванні визначаються як офіційно зареєстровані результати виступів спортсменів на змаганнях світового та континентального рівня, включаючи Олімпійські ігри, чемпіонати світу, чемпіонати Європи та етапи Кубка світу. Українські фехтувальники традиційно демонструють високі результати на міжнародній арені, підтверджуючи силу національної школи фехтування та ефективність системи підготовки спортсменів [9].

За період незалежності України національна збірна команда з фехтування здобула значну кількість медалей на найпрестижніших міжнародних змаганнях. Особливо успішними стали виступи українських фехтувальників на Олімпійських іграх, де вони неодноразово піднімалися на п'єдестал пошани, демонструючи високий рівень технічної та тактичної підготовки. Медальні здобутки українських фехтувальників на Олімпійських іграх (1996-2024) подано у табл. 3.1.

Одними з найпрестижніших змагань, у яких приймають участь українські фехтувальники є також чемпіонати світу, де українські спортсмени регулярно демонструють високі результати. Рівень підготовки українських фехтувальників дозволяє їм успішно конкурувати з представниками провідних фехтувальних держав, таких як Італія, Франція та Німеччина. Особливо варто відзначити досягнення української жіночої збірної з шаблі, яка протягом багатьох років входить до числа світових лідерів. Спортсменки неодноразово ставали призерками командних змагань на найбільших міжнародних турнірах, демонструючи високий рівень технічної майстерності та командної взаємодії.

Особливу увагу варто приділити досягненням українських фехтувальників у командних змаганнях. Злагоджена робота команди, вміння підтримувати один одного та спільна стратегія ведення поєдинків дозволяють досягати високих результатів на міжнародній арені [30].

Таблиця 3.1

Медальні здобутки українських фехтувальників на Олімпійських іграх (1996-2024 р.р.)

Рік	Місто	Золото	Срібло	Бронза
1996	Атланта	0	0	0
2000	Сідней	0	0	0
2004	Афіни	0	0	1
2008	Пекін	1	0	0
2012	Лондон	1	0	1
2016	Ріо-де-Жанейро	0	1	1
2020	Токіо	0	0	1
2024	Париж	1	0	1

Аналіз виступів українських фехтувальників на міжнародних змаганнях показує стабільно високий рівень результатів у всіх видах зброї – рапірі, шпазі та шаблі. Це свідчить про комплексний розвиток фехтування в країні та ефективність системи підготовки спортсменів. Міжнародні досягнення українських фехтувальників регулярно відзначаються спортивною спільнотою та державними органами. Спортсмени отримують заслужені нагороди та визнання, що стимулює їх до подальшого вдосконалення та нових перемог [29].

Високі спортивні досягнення українських фехтувальників виступають потужним стимулом для розвитку дитячо-юнацького спорту та залучення

молоді до занять фехтуванням. Успіхи провідних спортсменів створюють позитивний імідж виду спорту та сприяють його популяризації. Міжнародні результати є важливим показником ефективності системи підготовки спортсменів високого класу. Постійний аналіз та вдосконалення всіх компонентів підготовки дозволяє підтримувати конкурентоспроможність українського фехтування на світовому рівні.

Міжнародний рейтинг фехтувальників є ключовим показником успішності виступів спортсменів протягом сезону. Українські атлети регулярно входять до топ-20 світового рейтингу в різних видах зброї, що свідчить про стабільно високий рівень їхньої підготовки. Система нарахування рейтингових очок враховує результати виступів на турнірах різного рівня, з особливою вагою медалей, здобутих на найпрестижніших змаганнях. Постійна присутність українських фехтувальників у високих позиціях світового рейтингу забезпечує країні максимальні квоти для участі в Олімпійських іграх та інших міжнародних турнірах [11].

Міжнародні успіхи українських фехтувальників базуються на потужній системі підготовки спортивного резерву. Молоді спортсмени регулярно беруть участь у міжнародних турнірах різного рівня, що дозволяє їм набувати необхідний змагальний досвід. Поступова інтеграція перспективних атлетів до складу національної збірної забезпечує спадкоємність поколінь та стабільність результатів.

3.2. Результати анкетного опитування школярів

З метою визначення рівня обізнаності та зацікавленості учнів старших класів у фехтуванні, а також виявлення факторів, що впливають на популярність цього виду спорту, було проведено анкетне опитування серед школярів 10-11 класів ЗСШ №217 Дарницького району міста Києва.

Завдання дослідження полягали в наступному:

- з'ясувати, наскільки школярі поінформовані про фехтування як вид спорту;

- визначити джерела отримання інформації про фехтування;
- виявити рівень зацікавленості учнів у заняттях фехтуванням;
- встановити, які фактори мотивують або перешкоджають залученню молоді до цього виду спорту;
- отримати пропозиції щодо ефективних форм популяризації фехтування серед підлітків.

Зібрані дані стали основою для подальшого кількісного аналізу, результати якого подано у вигляді рисунків (рис. 3.1-3.9).

Першим питанням нашої анкети було на меті дізнатись чи знайомі учні старших класів з фехтуванням як видом спорту. Результати подано на рис. 3.1.

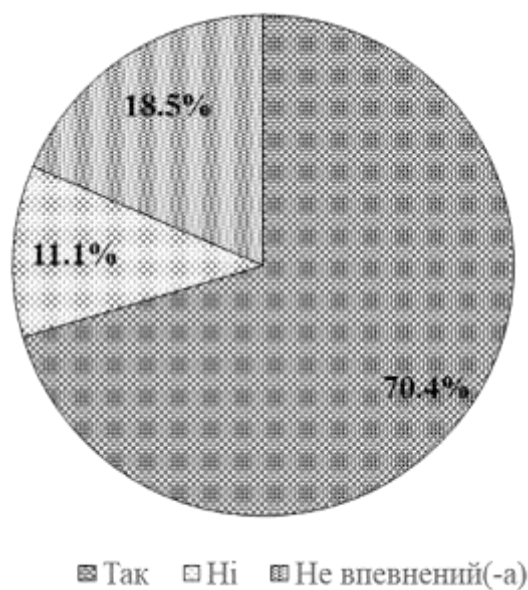


Рис. 3.1. Відповідь школярів старших класів на питання: «Чи знаєте ви, що таке фехтування?»

Опитування показало, що 70,4% (19 учнів) учнів ознайомлені з фехтуванням як видом спорту, 18,5% (5 учнів) лише чули про фехтування, але не впевнені в його сутності та 11,1% (3 учня) не володіють інформацією щодо цього виду спорту. На рис. 3.2 продемонстровано результати відповідей щодо отримання інформації про фехтування.

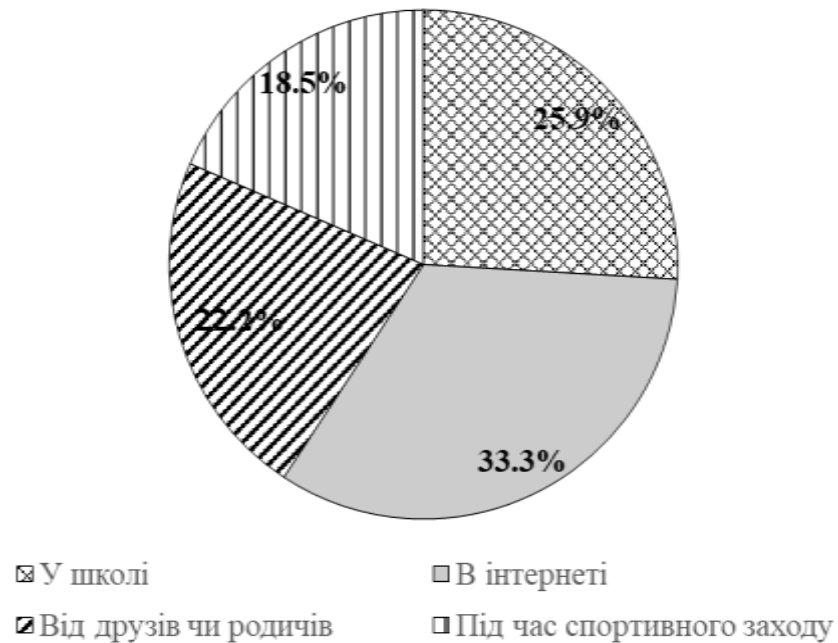


Рис. 3.2. Відповідь школярів старших класів на питання: «Де ви вперше дізналися про фехтування?».

Як видно з поданих результатів, найчастіше учні дізнавалися про фехтування з Інтернету – 33,3% (9 учнів), а також у школі – 25,9% (7 учнів). Від друзів та знайомих тримали інформацію 22,2% (6 учнів), інші – на спортивних заходах. Це підкреслює роль цифрових медіа у поширенні інформації серед молоді.

Відповіді школярів на питання: «Чи відомі вам імена українських фехтувальників?», дозволили виявити, що 48% (13 учнів) надали позитивну відповідь та зазначили відому українську фехтувальницю – Ольгу Харлан.

Завданням наступного питання було з'ясувати чи знають школярі про те, що серед українських фехтувальників є чемпіони та призери Олімпійських ігор. Результати свідчать, що про олімпійські досягнення України у фехтуванні обізнано 59,3% (16 учнів) з усіх опитаних, тоді як 40,7% (11 учнів) не мають такої інформації.

Щодо виявлення обізнаності у спортивній фехтувальній зброї, виявлено, що найбільша кількість правильних відповідей стосувалась фехтування на шпагах (51,9%). 40,7% відповідей пов'язані з фехтуванням на рапірах та 37%

– на шаблях. Водночас частина учасників вказала некоректні відповіді, зокрема 22,2% – фехтування на мечях і 14,8% – на штиках (рис. 3.3).

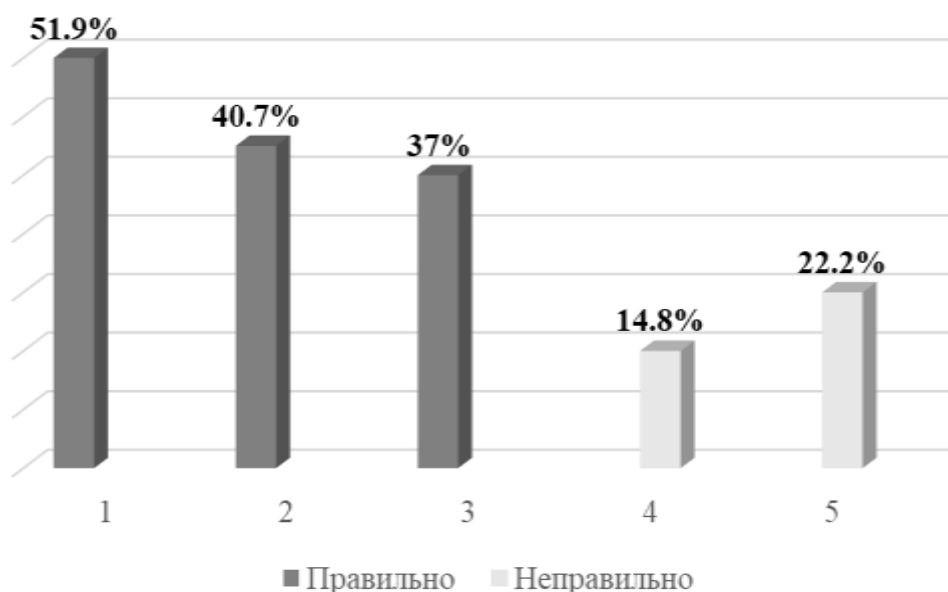


Рис. 3.3. Відповідь школярів старших класів на питання: «Оберіть види спортивного фехтування (зазначте правильні варіанти)» (1 - фехтування на шпагах; 2 - на рапірах; 3 - на шаблях; 4 - на мечях; 5 - на штиках)

Наступним питанням анкети було: «Чи хотіли б ви спробувати себе у фехтуванні?». Результати свідчать про наступне: 37% (10 учнів) відповіли «так»; 44,5% (12 учнів) – «можливо», 18,5% (5 учнів) не зацікавлені заняттями (рис. 3.4). Високий відсоток позитивних відповідей свідчить про наявність бажання учнів займатись фехтуванням, але при цьому слід зазначити, що необхідні сприятливі умови, до яких відноситься наявність секції поблизу.

Серед причин, що можуть мотивувати учнів до занять фехтуванням, найбільша кількість вказує на можливість розвивати координацію та спритність (66,7% відповідей). При цьому захопленість видом спорту складає 44,4% відповідей, інтерес до історії зброї – 33,3% та можливість представляти школу/місто на змаганнях – 48,1% (рис. 3.5).

Серед причини, які можуть бути на заваді занять фехтуванням найбільшою кількістю є наступні: відсутність секцій поблизу (70,4% відповідей), недостатня популярність – 48,1%, високу вартість спорядження – 40,7% (рис. 3.6).

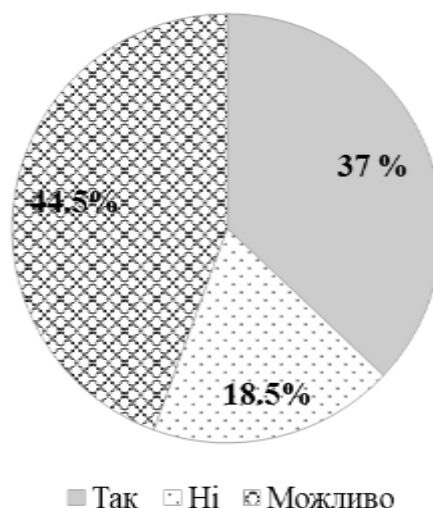


Рис. 3.4. Відповідь школярів старших класів на питання: «Чи хотіли б ви спробувати себе у фехтуванні?»

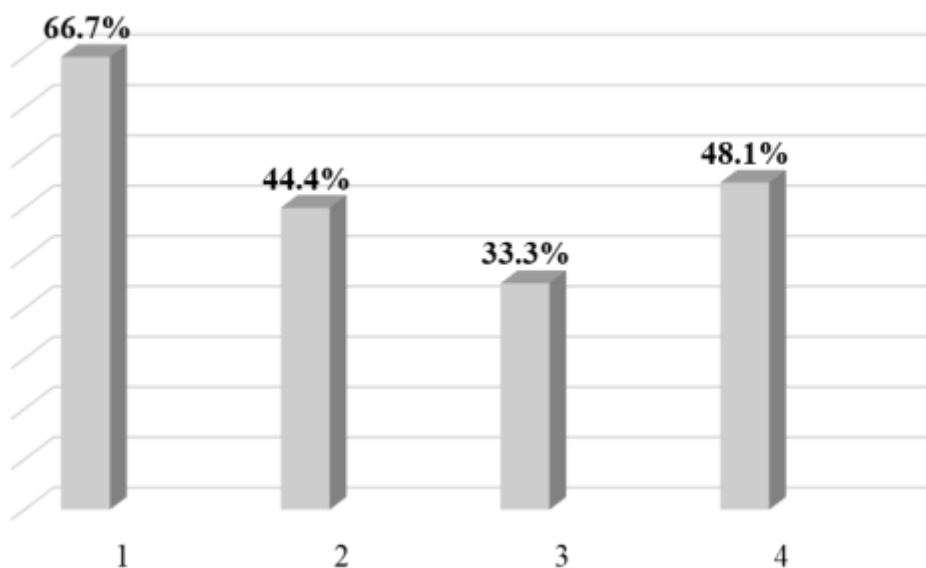


Рис. 3.5. Відповідь школярів старших класів на питання: «Чим вас приваблює заняття фехтуванням (може бути декілька варіантів)?»

(1-можливість розвивати координацію та спритність; 2-подобається вид спорту; 3 - інтерес до історії зброї; 4 - можливість представляти школу/місто на змаганнях)

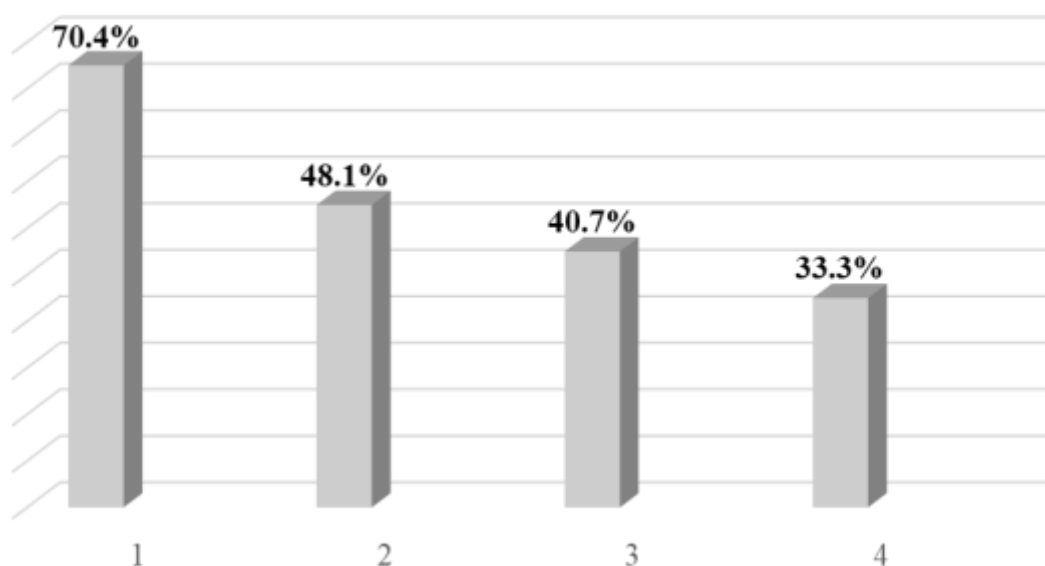


Рис. 3.6. Відповідь школярів старших класів на питання: «Оберіть причини, які можуть бути на заваді занять фехтуванням (може бути декілька варіантів відповідей)» (1 - відсутність секцій поблизу; 2 - недостатня популярність; 3 - висока вартість спорядження; 4 - відсутність підтримки збоку батьків та друзів)

Заходи для підвищення популярності фехтування висвітлено на рис. 3.7.

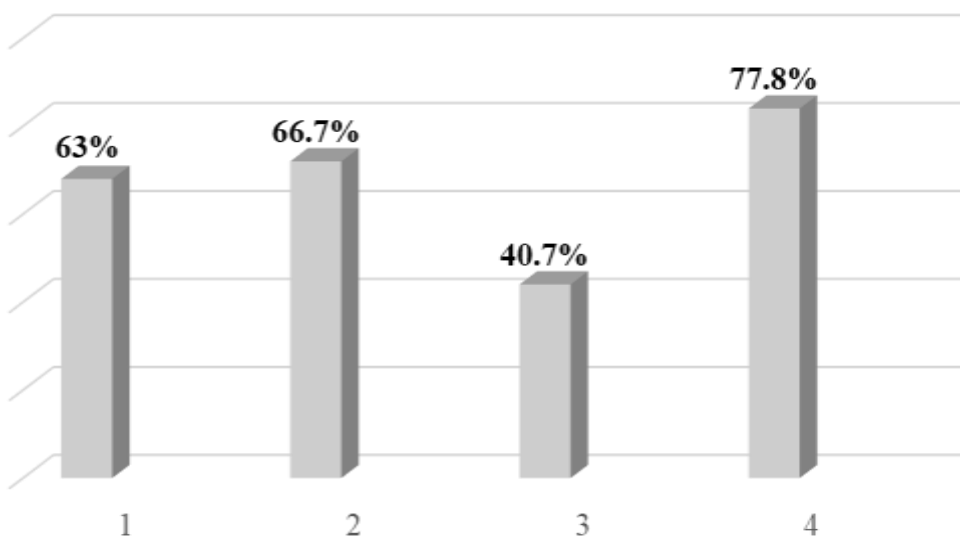


Рис. 3.7. Відповідь школярів старших класів на питання: «На вашу думку, що сприяє підвищенню популяризації фехтування? (може бути декілька варіантів відповідей)» (1- інформація в соцмережах; 2 - спортивні майстер-класи; 3 - показові виступи; 4 - змагання серед учнів)

Як видно з поданих результатів, найефективнішими засобами популяризації фехтування учні вважають надання інформації у соцмережах (77,8% відповідей) та проведення спортивних майстер-класів (66,7%).

3.3. Медійне висвітлення досягнень українських фехтувальників

Медійне висвітлення спортивних досягнень являє собою комплексну систему інформаційного забезпечення, спрямовану на поширення відомостей про результати змагань, особистості спортсменів та розвиток виду спорту в цілому. Телевізійні трансляції міжнародних змагань з фехтування стали важливою складовою спортивного контенту українських телеканалів. Професійний коментаторський супровід, використання сучасних технологій зйомки та графічного оформлення дозволяють створювати якісний телевізійний продукт, що привертає увагу глядацької аудиторії та сприяє кращому розумінню специфіки фехтувальних поєдинків [2].

Інтернет-платформи відіграють ключову роль у висвітленні досягнень українських фехтувальників. Створено спеціалізовані веб-сайти та портали, де публікуються новини, інтерв'ю, аналітичні матеріали та відеоконтент. Активне використання соціальних мереж дозволяє охопити молодіжну аудиторію та забезпечити інтерактивну взаємодію з уболівальниками. Федерація фехтування України реалізує комплексну медійну стратегію, спрямовану на системне висвітлення досягнень спортсменів та популяризацію виду спорту. Проводяться прес-конференції, організовуються медіа-дні та спеціальні заходи для представників ЗМІ, що дозволяє підтримувати постійний інформаційний потік.

Персональний брендинг провідних українських фехтувальників став важливим елементом медійної присутності. Створюються індивідуальні профілі спортсменів у соціальних мережах, проводяться фотосесії та зйомки відеоконтенту, що дозволяє розкрити особистості атлетів та зробити їх ближчими до аудиторії. У прес-центрах забезпечується оперативна передача інформації та фотоматеріалів, організовується пряма трансляція поєдинків через різні медіа-канали. Аналітичні матеріали про фехтування регулярно з'являються у провідних спортивних виданнях України. Журналісти та експерти аналізують виступи спортсменів, обговорюють тенденції розвитку виду спорту, публікують інтерв'ю з тренерами та фахівцями [17].

Використання цифрових технологій дозволяє створювати інтерактивний контент, що підвищує залученість аудиторії. Розробляються мобільні додатки, проводяться онлайн-трансляції з можливістю коментування, створюються віртуальні екскурсії фехтувальними залами. Регіональні медіа відіграють важливу роль у висвітленні розвитку фехтування на місцевому рівні. Публікуються матеріали про діяльність спортивних шкіл, проведення змагань та досягнення місцевих спортсменів, що сприяє популяризації виду спорту в регіонах.

Документальні фільми та спеціальні телевізійні проекти про українське фехтування створюють глибинний контент, що розкриває історію виду спорту, особистості видатних спортсменів та тренерів, особливості підготовки фехтувальників. Співпраця з провідними спортивними медіа-агентствами дозволяє забезпечити професійне висвітлення міжнародних виступів українських фехтувальників. Створюються якісні фото- та відеоматеріали, що використовуються різними медіа-платформами. Освітній контент про фехтування регулярно публікується в спеціалізованих виданнях та онлайн-ресурсах. Розкриваються методики тренування, особливості техніки та тактики фехтування, що сприяє кращому розумінню виду спорту серед широкої аудиторії.

Спонсорська підтримка медійних проектів у сфері фехтування дозволяє реалізовувати масштабні інформаційні кампанії та створювати якісний контент. Залучення комерційних партнерів сприяє розширенню медійної присутності виду спорту. Моніторинг медійного охоплення та аналіз зворотного зв'язку від аудиторії дозволяє оцінювати ефективність інформаційної роботи та вносити необхідні корективи в медійну стратегію. Використовуються сучасні інструменти аналітики для оцінки охоплення та залученості аудиторії. Створення медійних продуктів для різних цільових аудиторій забезпечує максимальне охоплення потенційних прихильників фехтування. Розробляються спеціальні формати контенту для дітей та молоді, професійних спортсменів, любителів спорту та експертної спільноти.

Інтеграція фехтування в загальний спортивний медіа-простір України сприяє підвищенню впізнаваності виду спорту та залученню нової аудиторії. Фехтувальна тематика регулярно з'являється в загальноспортивних програмах та виданнях. Медійний супровід спортивних заходів включає не лише висвітлення змагань, але й створення супутнього контенту – історій про підготовку спортсменів, закулісного життя збірної, особистих історій атлетів та тренерів [8].

Розвиток digital-маркетингу у сфері фехтування дозволяє ефективно просувати вид спорту в онлайн-середовищі. Використовуються сучасні інструменти таргетованої реклами, email-маркетингу та контент-маркетингу.

Медіа-архів українського фехтування постійно поповнюється новими матеріалами, що документують історію розвитку виду спорту та досягнення спортсменів. Створюється цифрова база даних фото-, відео- та текстових матеріалів. Міжнародна медійна присутність українського фехтування забезпечується через співпрацю з провідними спортивними ЗМІ та інформаційними агентствами. Досягнення українських спортсменів регулярно висвітлюються в міжнародних медіа. Інноваційні формати подачі інформації, такі як віртуальна та доповнена реальність, починають

впроваджуватися у висвітлення фехтувальних змагань. Це дозволяє створювати унікальний глядацький досвід та залучати нову аудиторію.

Створення якісного фотоконтенту є важливою складовою медійного висвітлення фехтування. Професійні фотографи забезпечують створення яскравих та динамічних знімків, що передають красу та драматизм фехтувальних поєдинків. Медійна підтримка дитячо-юнацького фехтування сприяє популяризації виду спорту серед молодого покоління. Створюються спеціальні програми та публікації, орієнтовані на юних спортсменів та їхніх батьків.

Інтерактивні платформи для висвітлення фехтування постійно розвиваються, впроваджуючи нові технологічні рішення для залучення аудиторії. Створюються спеціалізовані веб-портали, які надають можливість перегляду змагань у режимі реального часу, доступ до статистики поєдинків та аналітичних матеріалів. Використання інтерактивних елементів, таких як онлайн-голосування, опитування та вікторини, підвищує залученість глядачів та створює додаткову цінність для спонсорів та партнерів.

Соціальні медіа стали ключовим інструментом комунікації з молодіжною аудиторією фехтування. Створення спеціалізованого контенту для різних соціальних платформ, включаючи короткі відеоролики, сторіз та прямі трансляції з тренувань і змагань, дозволяє підтримувати постійний зв'язок з аудиторією та залучати нових прихильників виду спорту. Медійний супровід великих міжнародних змагань з фехтування, що проводяться в Україні, здійснюється на основі комплексного підходу. Спеціальні медіа-центри забезпечують багатомовне інформаційне обслуговування, організовується робота міжнародних журналістів та фотографів. Це дозволяє представити українське фехтування на світовому рівні [35].

Розвиток подкастингу у сфері фехтування відкриває нові можливості для створення глибинного аудіоконтенту. Випускаються регулярні подкасти з інтерв'ю спортсменів, тренерів та експертів, обговорюються актуальні теми розвитку виду спорту, аналізуються результати змагань та тенденції розвитку

фехтування. Створення освітнього відеоконтенту про фехтування стало важливим напрямком медійної роботи. Знімаються навчальні відеоролики, які пояснюють правила змагань, демонструють техніку виконання прийомів та розкривають особливості різних видів зброї. Такий контент активно використовується в роботі спортивних шкіл та клубів.

Медійне висвітлення благодійних та соціальних проектів у сфері фехтування сприяє формуванню позитивного іміджу виду спорту. Публікуються матеріали про роботу з дітьми з малозабезпечених сімей, проведення показових виступів у школах та організацію майстер-класів для початківців. Розробка мобільних додатків для любителів фехтування дозволяє створити нові канали комунікації з аудиторією. Додатки надають доступ до новин, розкладу змагань, результатів поєдинків та навчальних матеріалів, а також включають елементи гейміфікації для підвищення залученості користувачів.

Медійна підтримка ветеранського фехтування висвітлює досягнення спортсменів старшого віку та популяризує фехтування як вид спорту для всіх вікових категорій. Створюються спеціальні репортажі та публікації, що розповідають про турніри ветеранів та їхні історії у спорті.

Використання технологій віртуальної реальності для створення імерсивного контенту про фехтування дозволяє глядачам відчувати себе учасниками поєдинків. Розробляються VR-тури фехтувальними залами, створюються інтерактивні симуляції тренувань та змагань. Медійний супровід корпоративного фехтування висвітлює розвиток виду спорту в бізнес-середовищі [34].

Створення медійних проектів для популяризації жіночого фехтування акцентує увагу на досягненнях спортсменок та сприяє залученню дівчат до занять цим видом спорту. Висвітлюються історії успіху провідних фехтувальниць, їхній шлях у спорті та особисте життя. Розвиток спортивної журналістики у сфері фехтування підтримується через проведення спеціалізованих семінарів та майстер-класів для представників ЗМІ.

Журналісти навчаються особливостям висвітлення фехтувальних змагань, специфіці роботи з фото- та відеоконтентом.

Медійне висвітлення історичного фехтування створює зв'язок між традиціями та сучасністю. Публікуються матеріали про історичні турніри, реконструкції старовинних технік фехтування та збереження культурної спадщини бойових мистецтв.

Інтеграція елементів шоу в медійне висвітлення фехтувальних змагань підвищує видовищність та привабливість виду спорту для глядачів. Використовуються спеціальні світлові ефекти, музичний супровід та художнє оформлення арени. Створення медійного контенту про психологічну підготовку фехтувальників розкриває ментальну складову виду спорту. Публікуються матеріали про роботу спортивних психологів, методики подолання стресу та розвиток психологічної стійкості.

Розвиток спортивної фотожурналістики у фехтуванні підтримується через проведення спеціалізованих фотоконкурсів та виставок. Створюються унікальні фотопроєкти, що розкривають красу та динаміку фехтувальних поєдинків [4].

Медійний супровід роботи з розвитку інклюзивного фехтування висвітлює створення умов для занять спортом людей з особливими потребами. Публікуються матеріали про адаптивне фехтування, успіхи паралімпійців та соціальну інтеграцію через спорт.

Соціальна мережа Instagram стала ключовою платформою для висвітлення українського фехтування, де офіційний акаунт Федерації фехтування України має понад 25 тисяч підписників. Контент включає професійні фотографії з тренувань та змагань, короткі відеоролики технічних елементів, stories із закулісного життя спортсменів та прямі трансляції з важливих турнірів. Особливою популярністю користуються Reels, де демонструються найяскравіші моменти поєдинків, технічні прийоми у сповільненій зйомці та челенджі за участю провідних фехтувальників.

Телеграм-канал українського фехтування став ефективним інструментом оперативного інформування про результати змагань та важливі події. Щоденні публікації включають текстові повідомлення з результатами, фото- та відеоматеріали, інтерактивні опитування та ексклюзивні інтерв'ю зі спортсменами. Аудиторія каналу перевищує 15 тисяч підписників, а середній охоплення постів складає 8-10 тисяч переглядів [7].

Особисті акаунти провідних українських фехтувальників в Instagram мають значний вплив на популяризацію виду спорту. Спортсмени діляться моментами з особистого життя, демонструють тренувальний процес, проводять прямі ефіри з відповідями на запитання підписників та беруть участь у соціальних проектах. Такий контент дозволяє створити емоційний зв'язок між атлетами та їхніми прихильниками.

Взаємодія з аудиторією в соціальних мережах здійснюється через регулярні рубрики та інтерактивні формати. В Instagram проводяться щотижневі Q&A сесії з спортсменами, конкурси для підписників та голосування за кращий момент змагань. Телеграм-канал використовується для проведення текстових трансляцій з важливих турнірів та організації тематичних обговорень.

Аналітика соціальних мереж показує стабільне зростання залученості аудиторії до контенту про фехтування. Середній показник взаємодії з публікаціями в Instagram складає 12%, що значно перевищує середні показники для спортивного контенту. В Телеграм-каналі спостерігається висока активність коментування та участі в опитуваннях, що свідчить про формування активної спільноти прихильників фехтування [23].

3.4. Підвищення популярності фехтування

Першочерговою рекомендацією є впровадження регулярних показових виступів та майстер-класів у загальноосвітніх школах. Досвід дослідження

показав, що безпосередній контакт з видом спорту та спілкування з діючими спортсменами значно підвищує зацікавленість учнів.

Для підвищення ефективності роботи з різними віковими групами рекомендується розробити диференційовані програми ознайомлення з фехтуванням. Для молодших школярів акцент має робитися на ігрових елементах, для середньої школи – на історичних аспектах та технічній складовій, для старшокласників – на спортивних досягненнях та перспективах розвитку [38].

У сфері медійного супроводу рекомендується створити спеціалізований контент для соціальних мереж, орієнтований на шкільну аудиторію. Особливу увагу слід приділити форматам, які користуються популярністю серед молоді – коротким відео, історіям успіху молодих спортсменів, інтерактивним елементам.

Для підтримки мотивації рекомендується впровадити систему внутрішньошкільних змагань з елементами фехтування. Такі заходи можуть проводитися в рамках спортивних свят та створювати додаткову мотивацію для занять.

Важливою рекомендацією є організація системної роботи з батьками учнів. Проведення інформаційних зустрічей, демонстрація оздоровчого ефекту занять фехтуванням та перспектив спортивного розвитку дітей допоможе заручитися підтримкою сімей. Рекомендується створити систему моніторингу інтересу школярів до фехтування через регулярні опитування та аналіз відвідуваності показових заходів. Це дозволить оперативно коригувати методи роботи та підвищувати їх ефективність.

Для роботи з дівчатами рекомендується розробити спеціальні програми, які підкреслюють естетичну складову фехтування та можливості гармонійного фізичного розвитку. Важливо залучати до цієї роботи успішних спортсменок, які можуть стати рольовими моделями. У сфері методичного забезпечення рекомендується створити навчальні відеоматеріали та посібники, адаптовані для різних вікових груп школярів. Такі матеріали

можуть використовуватися як на уроках фізичної культури, так і для самостійного ознайомлення [39].

Для забезпечення безперервності занять рекомендується організувати систему літніх спортивних таборів з фехтування для школярів з запрошенням фахівців. Це дозволить підтримувати інтерес до виду спорту протягом канікул.

Рекомендується розробити програму інтеграції фехтування в систему шкільних спортивних клубів. Це створить додаткові можливості для регулярних занять та формування стійкого інтересу до виду спорту [36].

Рекомендується створити систему онлайн-ресурсів для підтримки інтересу до фехтування, включаючи освітні платформи, віртуальні тренування та інтерактивні матеріали. Для забезпечення довгострокового розвитку рекомендується розробити програму підготовки молодих тренерських кадрів з числа випускників шкіл, які займаються фехтуванням.

Важливою рекомендацією є створення системи партнерства між школами та спортивними клубами, що забезпечить наступність у підготовці спортсменів та створить умови для професійного розвитку талановитих учнів.

Особливу увагу слід приділити розробці спеціальних програм для обдарованих дітей. Система раннього виявлення та підтримки талантів у фехтуванні повинна включати спеціалізовані тренування, участь у додаткових змаганнях та індивідуальний підхід до розвитку спортивної майстерності. Важливо забезпечити таким учням можливість поєднувати інтенсивні тренування з навчанням через створення гнучкого розкладу та додаткової академічної підтримки.

Рекомендується впровадити систему міжшкільних фехтувальних ліг, які створять додаткову мотивацію для занять та забезпечать регулярну змагальну практику. Організація регулярних турнірів різного рівня дозволить підтримувати інтерес до виду спорту та створить умови для спортивного вдосконалення. Важливо розробити систему рейтингування та нагородження, яка буде стимулювати як особисті, так і командні досягнення.

Висновки до розділу 3

Проведений аналіз результатів виступів українських фехтувальників на міжнародних змаганнях демонструє стабільно високий рівень досягнень національної збірної команди. За період незалежності України спортсмени здобули значну кількість медалей на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи. Особливо успішними є виступи в командних змаганнях, де українські фехтувальники демонструють високий рівень тактичної підготовки та командної взаємодії.

Система підготовки до міжнародних змагань базується на комплексному підході, що включає фізичну, технічну, тактичну та психологічну підготовку спортсменів. Значна увага приділяється науково-методичному забезпеченню тренувального процесу та медичному супроводу. Постійний моніторинг та аналіз результатів дозволяє своєчасно вносити корективи в підготовку спортсменів та підтримувати високий рівень конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Аналіз міжнародних досягнень українських фехтувальників засвідчив стабільно високий рівень результативності на найпрестижніших спортивних змаганнях. Показова стабільність результатів обумовлена наявністю системи резервного добору, тренувальних зборів і впровадженням багаторівневої методики підготовки

Успіхи українських фехтувальників виступають фундаментом для популяризації фехтування серед молоді. У ході опитування школярів 10–11 класів встановлено, що 70,4 % ознайомлені з сутністю фехтування, 18,5 % ознайомлені в загальних рисах. Образ видатного спортсмена-фехтувальника майже персоналізовано через Ольгу Харлан, ім'я якої відомо 48 % опитаних учнів. Готовність до занять фехтуванням виявляють 37 % опитаних, 44,5 % не відкидають такої можливості. Перепонами до занять виступають відсутність секцій поблизу (70,4 % відповідей); низька популярність (48,1 %); висока

вартість спорядження (40,7 %). Пропозиції для популяризації фехтування зосереджені на більш активному висвітленню фехтувальних подій на цифрових каналах (77,8 % відповідей), майстер-класах (66,7 %) і змаганнях (40,7 %).

Значну роль у рекомендаціях відведено питанням створення системи мотивації, підтримки талановитих спортсменів, впровадженню інноваційних технологій у тренувальний процес. Особливий акцент зроблено на важливості співпраці з батьками та створенні комфортного середовища для занять фехтуванням.

ВИСНОВКИ

На різних етапах історичного розвитку спортивне фехтування зазнавало значних змін, які позначались як на форматі підготовки, так і на сприйнятті цього виду спорту в масовій свідомості. Особливо показовою є еволюція після 1991 року, коли українські спортсмени почали виступати під національним прапором, що стимулювало зростання уваги до результатів, здобутих на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи. Саме ці досягнення стали джерелом формування медійного образу фехтування як одного з найуспішніших олімпійських видів спорту для України, а отже – потенційно привабливого для молоді. Системний перегляд наукових і публіцистичних джерел дозволив сформулювати концептуальне уявлення про механізми популяризації спорту через приклади індивідуального успіху, медійне позиціонування, шкільне середовище та патріотичне виховання.

Аналіз міжнародних досягнень українських фехтувальників засвідчив стабільно високий рівень результативності на найпрестижніших спортивних змаганнях. Успіхи українських фехтувальників виступають фундаментом для популяризації фехтування серед молоді. Опитування школярів 10-11 класів (n=27) виявило, що 70,4 % учнів ознайомлені з сутністю фехтування, 18,5 % ознайомлені в загальних рисах, інші – не ознайомлені. Готовність до занять фехтуванням виявляють 37 % опитаних, 44,5 % не відкидають такої можливості. Перепоною до занять виступають відсутність секцій поблизу (70,4 % відповідей); низька популярність (48,1 %); висока вартість спорядження (40,7 %). Пропозиції для популяризації фехтування зосереджені на більш активному висвітленню фехтувальних подій на цифрових каналах (77,8 % відповідей), майстер-класах (66,7 %) і змаганнях (40,7 %).

Існує потреба у розробці програм та заходів популяризації фехтування, що мають включати адаптовані тренінги для викладачів, пілотні секції в школах, медіапакети для презентації фехтування та механізми публічного

визнання спортивних досягнень. Ефективність таких програм має підкріплюватись не лише кількісними показниками, а й стабільністю інфраструктурних умов. Успіхи українських фехтувальників є беззаперечним ресурсом позитивного іміджу, однак для їх повної реалізації потрібна інтеграція з освітньою політикою, цільова робота з молоддю та стратегія довготривалого інституційного залучення. Саме тоді фехтування з елітного виду спорту зможе стати тим видом спорту, який буде більш доступним для занять широких верств населення.

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

На основі результатів дослідження можна сформулювати низку практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення рівня зацікавленості фехтуванням серед учнівської молоді, з урахуванням аналізу міжнародних досягнень українських спортсменів, результатів анкетування школярів та виявлених перепон до занять.

Доцільно ініціювати впровадження ознайомчих модулів із фехтування у шкільну програму фізичного виховання. Такі модулі можуть бути реалізовані у вигляді 3-5 уроків на семестр із залученням фахівців місцевих федерацій, демонстраційного інвентарю (безконтактна форма) та адаптованої термінології. Це забезпечить базовий рівень обізнаності для 100 % школярів, тоді як, за результатами анкетування, лише 70,4 % ознайомлені з його сутністю та лише 48 % володіють інформацією щодо видатних українських спортсменів, учасників та переможців Олімпійських Ігор. Водночас підвищення пізнаваності персональних брендів (через плакати, презентації, відеоролики) сприятиме формуванню позитивного емоційного образу фехтування. Рекомендуємо розробити освітні стенди або інтерактивні інформаційні куточки в спортзалах, які міститимуть основні відомості про вид зброї, правила, форми екіпірування та імена видатних українських фехтувальників.

Необхідно стимулювати створення фехтувальних секцій при школах за рахунок партнерства з регіональними клубами, федераціями, муніципалітетами. Оптимальним форматом є короткотривалі цикли з 10-12 занять, які можуть завершуватись міжшкільними мінітурнірами або майстер-класами. За результатами опитування, 81,5 % школярів (сумарно «так» і «можливо») зацікавлені у заняттях, але основними бар'єрами є відсутність секцій поблизу (70,4 % відповідей) і дороговизна спорядження (40,7 %). Це

свідчить про доцільність реалізації пілотних проєктів на умовах часткового субсидування інвентарю, а також створення банку прокатного спорядження, доступного для початківців. Наявність клубу або секції в межах доступності автоматично знижує психологічний та логістичний бар'єр для участі. Для цього можливо залучати грантову підтримку через освітні чи спортивні фонди, а також укладати меморандуми про співпрацю між федерацією фехтування України та управліннями освіти.

Доцільно активізувати цифрову комунікацію з підлітками через соціальні мережі, YouTube та TikTok, створюючи короткі відео про українських фехтувальників, формати «день з життя спортсмена», виклики, інтерактивні вікторини на тему фехтування. За результатами опитування, 77,8% учнів визначили соцмережі як головне джерело, здатне привернути їхню увагу. Це дає підстави сформувати інформаційну кампанію з використанням механіки інфлюенсерів, залученням самих фехтувальників до прямих ефірів.

Рекомендуємо проводити щорічні показові змагання або відкриті тренування з фехтування в межах шкільних спортивних днів у форматі коротких демонстрацій (15-20 хвилин) із залученням глядачів до простих елементів або дуелей на тренувальних шаблях. Згідно з результатами опитування, 66,7 % учнів зацікавлені в майстер-класах, а 63 % – у показових виступах. Це свідчить про високий потенціал таких заходів як засобу первинного залучення до секцій. У межах таких подій можливо також презентувати буклети з QR-кодами для реєстрації в гуртках або перегляду відеоінструкцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артамонов В. О. Способи популяризації фізичної культури серед учнів старших класів закладів загальної середньої освіти у сільській місцевості // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2023. – Вип. 7 (167). – С. 9-13.
2. Бакало Д. О. Особливості спортивного контенту в українських електронних мас-медіа. 2022.
3. Болдарєв Б. С., Кувалдіна, О. В. Розвиток фехтування в Миколаївському регіоні. Редакційна колегія, 2021. С. 117.
4. Бородіна Т. В. та ін. Стан розвитку адаптивного спорту в Україні, 2017.
5. Гаврилова Н. В. Формування спортивної культури молоді в умовах сучасного українського суспільства. Зб. "Фізична культура, спорт та здоров'я нації". Вип. 14. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка С. 45-49.
6. Гринь О. Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навчальний посібник. Київ: Олімпійська література, 2015. 276 с.
7. Гусєв А. В. Вплив медіа на розвиток професійного спорту. Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. 2015. № 46. С. 114-120.
8. Гусєв А. В. Історія та функціонально-типологічні особливості спортивної медіакомунікації: монографія. Київ: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2016. 212 с.
9. Дрюков В. О., Азарченко П. М., Глебов В. М., Дрюков О. В., Ткаченко М. Л., Шуберт В. С. Підсумки виступу збірної команди України з фех-

тування у 2009 році та напрями вдосконалення олімпійської підготовки фехтувальників України. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2009. № 16. С. 10-16.

10. Дрюков В. О. та ін. Підсумки виступу збірної команди України з фехтування у 2011 році та напрями вдосконалення олімпійської підготовки фехтувальників України, 2011.

11. Дрюков О. Оцінка та формування конкурентоздатності українських спортсменів з фехтування на світовій арені. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018. № 3. С. 8-13.

12. Дрюков О. Періодизація історії формування та розвитку спортивного фехтування в Україні. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017. № 3. С. 15-19.

13. Дрюков О., Дрюков В. Ігри XXXII Олімпіади в Токіо: основні тенденції розвитку спортивного фехтування у світі. Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи. 2021. С. 202.

14. Дьоміна О., Бусол В. Зародження та розвиток фехтування в Галичині до 1939 року. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2010. №1. С. 3-10.

15. Дьоміна О., Бусол, В. Історична періодизація розвитку спортивного фехтування в Україні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2013. № 3. С. 191-195.

16. Євтушенко Є. Г. Діяльність спортивних клубів педагогічних ВНЗ України з популяризації фізичної культури і спорту серед студентської молоді (50–60-ті рр. ХХ ст.). Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2018. Вип. 57. С. 38-41.

17. Зінюк А. В. Роль засобів масової комунікації в соціальному конструюванні спорту : дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04. Київ, 2014. 223 с.

18. Зінюк, А. В. Роль сучасних мас-медіа в популяризації масового спорту та здорового способу життя. Вісник Одеського національного

університету. Серія: Соціологія і політичні науки. 2013. Т. 18, Вип. 2(1). С. 260-266.

19. Кафедра теорії та методики фізичного виховання. Тема 3. Професійний спорт як соціальне явище. Львів: Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, 2023.].

20. Кривенцова, І. В. Ефективність викладання фехтування щодо формування фізичної культури особистості. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2013. № 112(4). С. 142-146.

21. Кривенцова І. В., Ширяєв Д. М., Димар О. А., Бойченко Н. В. Особливості організації навчально-тренувального процесу з фехтування в Україні та Китаї. Єдиноборства. 2021. № 1(19). С. 33-46.

22. Кувалдіна О. В., Болдарєв Б. С. Розвиток фехтування в Миколаївському регіоні. Збірка матеріалів XIV Міжнародної студентської наукової конференції. Київ: Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України, 2021. С. 117-119.

23. Лисенко, С., Кравченко, А., Шпитун, І. Вплив цифровізації на формування соціокультурних компетенцій у сфері фізичної культури і спорту. Humanities Studies. 2023. № 17(94). С. 30-42.

24. Микитчик, О. С. Рекомендації з техніки безпеки під час занять різними видами спорту: навч. посіб. Дніпропетровськ: Вета, 2015.

25. Навчальна програма з фізичної культури для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ: МОН, 2022. 37 с.

26. Науково-методичне забезпечення підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Київ: НУФВСУ, 2023. 78 с.

27. Несен О. О., Клименченко В. Г. Фізичне виховання з елементами фехтування на факультеті іноземної філології: метод. рек. для студ. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2020. 42 с.

28. Особливості спортивних програм для мотивації фізкультурно-оздоровчих занять. Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного університету. 2014. С. 80.
29. Павленко Ю., Дрюков О., Дрюков В., Будь В., Глебов В., Поліщук Н. Аналіз виступу збірних команд України у пріоритетних видах спорту на чемпіонатах світу та Європи у 2017 р. та основні напрями вдосконалення олімпійської підготовки українських спортсменів. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2017. № 38(1). С. 3-12.
30. Палатний, А. (2017). Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992-2016 рр.). Фізична активність, здоров'я і спорт, 2017. № (2(28)). С. 3-12.
31. Палатний, А. Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992-2016 рр.). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017. № 2(28). С. 3-12.
32. Пришляк В. М., Некрасов Г. Г., Цап І. Г. Роль інновацій у розвитку сучасних спортивних ігор та їх вплив на фізичну активність і спортивні досягнення. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2024. № 8(181). С. 38–45. URL: <https://spppc.com.ua/index.php/journal/article/view/2097>
33. Психолого-педагогічні особливості впливу спорту на формування особистості молоді : кваліфікаційна робота бакалавра. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2023. 48 с.
34. Савицька, Н. Л. та ін. Соціальні медіа як сучасний інструмент просування бренда, 2020.
35. Сазонова, Ю. О. Медіатизація спорту як каталізатора гуманізму, миру та дружби в українській спортивній пресі. Вчені записки. С. 196.
36. Сотник Ж. Г., Кравчук Я. І., Сотник О. В. Формування мотивації до занять спортом на етапі початкової підготовки. Спортивний психологічний та педагогічний часопис. – 2021. – № 2 (22). – С. 63–68.

37. Статут Федерації фехтування України. Київ, 2023. 42 с.
38. Тоїчкін Д. В. Клинка зброя козацької старшини XVI – першої половини XIX ст.: проблеми атрибуції та класифікації. К.: Інститут історії України НАН України, 2013. 256 с.
39. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту в Україні до 2028 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.12.2021 р. № 1660-р. Київ : Кабінет Міністрів України, 2021. 43 с.
40. Турчик, І., Сабо, Ф., Лештар, М. Популяризація та організація шкільного спорту в країнах світу. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. 2015. Вип. 5(1). С. 252-255.
41. Фалєєв, Р. Г. та ін. Навчальна програма гуртка з хортинг фехтування для закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільної освіти, 2020. URL: https://combat-horting.org.ua/sites/default/files/horting_program_school.pdf
42. Фалєєв Р. Г., Єрьоменко, Е. А. Основи хортинг фехтування, 2020. URL: https://combat-horting.org.ua/sites/default/files/eduard_yeromenko_tutorial_27.pdf
43. Фалєєв Р. Г., Єрьоменко, Е. А. Хортинг фехтування у закладах загальної середньої освіти, 2020. URL: https://combat-horting.org.ua/sites/default/files/eduard_yeromenko_tutorial_135.pdf
44. Федерація фехтування України. Офіційний сайт Федерації фехтування України. URL: <https://www.nffu.org.ua/>

ДОДАТКИ

Анкета

Шановні респонденти! Кафедра фізичного виховання і педагогіки спорту Факультету здоров'я, фізичного виховання і спорту проводить анкетування з метою визначення популярності фехтування серед школярів. Надайте, будь ласка, відповіді на запитання. Дякуємо за участь!

1. Чи знаєте ви, що таке фехтування?

- ☐ Так
- ☐ Ні
- ☐ Не впевнений(-а)

2. Де ви вперше дізналися про фехтування?

- ☐ У школі
- ☐ В інтернеті
- ☐ Від друзів чи родичів
- ☐ Під час спортивного заходу

3. Чи відомі вам імена українських фехтувальників?

- Так (якщо так, кого саме?): _____
- ☐ Ні

4. Чи знаєте ви, що Україна має олімпійських чемпіонів з фехтування?

- ☐ Так
- ☐ Ні

5. Оберіть види спортивного фехтування (зазначте правильні варіанти)

- ☐ фехтування на шпагах
- ☐ фехтування на рапірах
- ☐ фехтування на шаблях
- ☐ фехтування на штиках
- ☐ фехтування на мечях

6. Чи хотіли б ви спробувати себе у фехтуванні?

- ☐ Так

- ☐ Ні
- ☐ Можливо, якщо буде така можливість

7. Чим вас приваблює фехтування?

- ☐ Високими результатами українських фехтувальників
- ☐ Подобається спостерігати за змаганнями
- ☐ Інтересом до історії зброї та єдиноборств
- ☐ Можливістю представляти школу/місто на змаганнях

8. Оберіть причини, які можуть бути на заваді занять фехтуванням.

- ☐ Відсутність секції поблизу
- ☐ Низька популярність / мало інформації
- ☐ Висока вартість спорядження
- ☐ Відсутність інтересу до виду спорту

**9. На вашу думку, що могло б зацікавити молодь у фехтуванні?
(можливо декілька варіантів)**

- ☐ Показові виступи в школах
- ☐ Спортивні майстер-класи
- ☐ Змагання серед учнів
- ☐ Інформація в соцмережах